

Ivan Langerholz :

Šola lepega vedenja.

6. V tuji hiši.

(Konec.)

Otroci ste kakor živo srebro. Nimate nikjer obstanka. V domači hiši je za vas premalo prostora, premalo tovarišije. Želite si k sosedu, k sorodnikom. Če vam starši dovolijo, že smete iti. Brez dovoljenja staršev pa nikakor! To si dobro zapomnite!

Koliko časa pa smete ostati v tuji hiši? Ali se še spomnite Karola Potepina? On gre zjutraj z doma in se zvečer enkrat priklati domov. Dober otrok pa ne dela tako. On ostane v tuji hiši le toliko časa, kolikor mu starši dovolijo. Potem gre pa takoj domov.

Pavel Srakoper pa vpije pri sosedovih, kakor bi bila vsa hiša njegova. Vse prostore preobrne s sosedovim Tončkom. »Oh, je ta fant siten!« pravijo, ko vendar odide, Brumnova 'mama. Glejte, da vas drugih tudi ne bodo tako sodili! V tuji hiši nisi doma. Zato bodi miren in ne iztikuj po vseh kotih!

V Marinovo vežo je pa daví nekaj prištorkljalo: bumf, bumf, bumf! »Kakšna goved je pa zunaj?« so se strmé vprašali Marinov oče. Kar je pomolil v hišo svojo kuštravo glavo Drnuljčev Tine in rekel: »Oče so rekli, da mora vaš Janko malo k₂nam.«]

Ali se mar tako pride v tujo hišo? Mirno morate priti, ne pa štorkljaje in ropotaje, kakor bi se svet podiral. Če pa gremo med ljudi, se pa₂tudi malo čedneje opravimo; saj tuja hiša ni hlev. Tudi lase malo uravnamo, da nismo kakor strah v koruzi.

Pa tudi potrkati je treba na izbina vrata. Pa ne tako kakor tisti Štempiharjev Jurče, ki je bušnil kar s celo pestjo po durih. Ali pa kakor Korobinčeva Pepa, ki je malo popraskala z vsemi prsti po hišnih durih. Upogni kazalec ali sredinec desne roke in z upognjenim prstom potrkaj rahlo na vrata.

Prva beseda, ko stopiš v tujo hišo, bodi pozdrav: »Hvaljen Jezus!« ali »Dobro jutro!« ali »Dober dan!« ali »Dober večer!« Eno izmed teh naj bo prva beseda, ko vstopiš v tuji dom. Potem pa povej, kar imaš. Pa lepo! Ne tako neotesano kakor Drnuljčev. Kako bi bil moral reči Drnuljčev? »Naš oče prosijo, da bi vaš Janko prišel malo k nam.« To bi bila spodobna beseda!

»Pa le hitro opravi!« tako radi naročajo Koparjeva mama svoji hčerki Miciki, ko se ravna v prodajalno. Micika steče od doma, teče celo pot, vsa zasopljena pride v prodajalno.

»No, kaj bi pa rada?« jo vprašajo.

»Uf, pol — uf litra — uf jesi — uh — siha! Eno uf — kilo uf — so — uf soli!« Tako našteva Micika vsa pregreta in zasopljena. Ali je tega treba? Čemu pa to neumno divjanje? Če bi pa še domov grede padla in razbila steklenico? Mama so ji res naročili, naj hitro opravi. A to pomeni po domače: Na potu ne smeš postajati; v prodajalno, pa naravnost domov!

Lenartova Julka je šla pa h gospodu učitelju opravičiti svojega brata, ki je bolan. Potrkala je, odprla vrata, stopila v sobo, pa začela: »So rekli, da Jožek ne more v šolo, ker je bolan.« Pa venomer se je igrala s konci svoje rute. Grdó je bilo videti.

Pa še nekaj takih pogreškov moramo pogrjati pri tej deklici. Julka je potrkala. To je bilo prav. Potem je pa takoj vdrla v sobo, pa nič počakala,

da bi se bil kdo oglasil znotraj. Tudi pozdravila ni nič. Tudi nič počakala, da bi jo bil kdo kaj vprašal, kaj in kakó . . . Kar z durmi vred je butila v sobo: »So rekli, da . . .« Pravilno bi bilo, da bi bila rekla: »Mama vam sporočajo, da je naš Jožek danes bolan, in prosijo, da ga oprostite, ker ne more v šolo!« Pa z ruto bi se vmes ne bilo treba igrati. Dečki se odkrijejo, ko vstopijo v tujo hišo; pa se tudi ne smejo s klubukom igrati. Deklice pa stoje lepo spodobno, roke prav rahlo ob sebi; tako je najlepše.

Korenov Janez je pa oni dan šel h gospodu župniku. Slišal je pa, da se gospod v sobi pogovarjajo z nekim možem. Pa je vseeno potrkal in vstopil. Postavil se je k peči in čakal, kdaj bo prišel na vrsto. Gospod župnik so mu pa rekli: »Janez, stopi, stopi malo vun v vežo.« Zakaj neki? I no, lepo ni, če kdo posluša, kaj se drugi pogovarjajo s svojimi predstojniki. Tudi ni lepo — še grje je! — če kdo posluša pred vrati, pred ključavnico, tuje pogovore.

Klepetuljkova Micika je pa prišla oni dan k sosеду. Brž se je tudi vstopila na prste in pogledala v skledo, kaj sosedovi jedo. Pa ji je brž zamigal jeziček: »Pri vas pa kašo jeste, pri nas smo pa žgance.« Pa se je spet' takoj lotila dekle: »O Jerica, kako si ti danes umazana! Pa kakšno ruto . . .« »Otrok, tiho!« so se oglasili sosedova mati.

Prav so imeli! V tuji hiši ne sme biti otrok preveč klepetav. Všeč je pa ljudem, če jim kdo lepo vljudno vošči: »Bog blagoslôvi!«

Gornikov Pepček je pa zadnjič prišel z velikim strahom h gospodični učiteljici na dom. Poslali so ga mama. Moral je iti prosit odpuščanja radi neke neotesanosti v šoli. Zato jo je pa potem kar brž odkuril, ko je videl, da se ga še drži glava.

To pa ni bilo prav lepo. Vljuden otrok se lepo poslovil, preden odide iz tuje hiše.

Kako naj to storimo? Recimo zopet kakor ob vstopu: »Hvaljen Jezus!« ali pa »Z Bogom!« ali pa »Lahko noč!« ali pa »Zdravi ostanite!«

Marsikje pa pravijo: »Adijo!« ali pa: »Se priporočam.« Pustimo prvo Lahom, drugo pa Nemcem, sami pa ostanimo pri tem, kar imamo domačega.

Sorodnikom podamo tudi roko v slovo. Marsikje poizkušajo otroci, da bi duhovniku poljubili roko. Bolje, če to opustite. Ni vsakemu gosposdu všeč. Poljubovanje je tuja, od drugod k nam zanešena navada. Pustimo jo zopet tujcem! In vrhutega mali otroci tudi niso vselej po licu snažni. Že veste . . .

Tako torej, ljubi otroci! Za letos se vaš učitelj lepega vedenja poslavlja od vas. Pa vam ima še veliko, veliko povedati. Na svidenje torej prihodnje leto. Otvorimo drugi razred. Pa obilo novih učencev pripeljite v našo šolo! Boste?

Janko Polák:

Sveta noč.

Kakor bi hiteli
angelci v noč tiho,
pada sneg v kosmičih
na zemljo.

Po vesoljnem stvarstvu
je razlit mir božji;
sen sladak objema
vse nebo.

O ti noč skrivnostna,
noč pred dnem velikim,
kdo te ne občuti?
Ume — kdo?

